

Uchwała Nr XLIX/565/09

Rady Miasta Kędzierzyn – Koźle
z dnia 29 grudnia 2009 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2010

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70,poz.473,Nr 115,poz.793, Nr 176, poz.1238, z 2008r. Nr 227 poz. 1505, z 2009r. Nr 18 poz. 97, Nr 144 poz. 1175), art. 10 ust 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179 poz. 1485, z 2006r. Nr 66 poz. 469, Nr 120 poz. 826, z 2007r. Nr 7 poz. 48, Nr 82 poz. 558, z 2009 Nr 18 poz. 97, Nr 63 poz. 520, Nr 92 poz. 753, Nr 98 poz. 817), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r., Nr 115,poz.728, Nr 171, poz. 1056, Nr 216 poz. 1367, Nr 220 poz. 1431, Nr 223 poz. 1458, z 2009r. Nr 6 poz. 33, Nr 69 poz. 590, Nr 92 poz. 753, Nr 127 poz. 1055, Nr 175 poz. 1362) art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591,z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, z 2003r. Nr 80, poz.717, Nr 162, poz. 1568, Nr 214, poz.1806 z 2004r. ,Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 153 poz. 1271,Nr 214 poz.1806 z 2005r. ,Nr 172 poz. 1441, z 2006r. Nr 17 poz. 128, Nr 175 poz. 1457, Nr 181 poz.1337 z 2007r. Nr 48 poz.327,Nr 138 poz.974,Nr 173poz.1218, z 2008r. Nr 180 poz.1111, z 2009 Nr 223 poz. 1458, Nr 52 poz. 420) Rada Miasta Kędzierzyn - Koźle uchwała, co następuje :

§1.1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2010 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

2. Program, o którym mowa w ust. 1 jest integralną częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

§2 Zobowiązuje się Prezydenta Miasta do przedłożenia Radzie Miasta sprawozdań o realizacji rzeczowo – finansowej Programu w terminach: 31 sierpnia 2010 roku – za okres I półrocza oraz 28 lutego 2011 roku – sprawozdania rocznego.

§3 Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§4 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do uchwały Nr XLIX/565/09
Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle
z dnia 29 grudnia 2009 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych i Narkotykowych
na 2010 rok

I. Wprowadzenie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych został opracowany na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982r., ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29.07.2005r., ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29.07.2005r., Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010, Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz w oparciu o diagnozę problematyki uzależnień i przemocy domowej na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle, stanowiącą **załącznik nr 1** do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.

Gminny Program wynika również z „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2015” przyjętej Uchwałą Nr XLV/516/09 Rady Miasta Kędzierzyn – Koźle z dnia 09.09.2009r.

Gminny Program realizowany będzie również w oparciu o ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r., o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r., o zakładach opieki zdrowotnej z dnia 30 sierpnia 1991r., o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004r. oraz inne ustawy i przepisy prawne właściwe dla realizacji Programu.

II. Priorytety i cele oraz zadania Programu.

Zadaniem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych jest prowadzenie szeroko rozumianych działań profilaktycznych, ograniczanie problemów wynikających z nadużywania alkoholu, uzależnienia od alkoholu i narkotyków, jak również przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, wykluczeniu społecznemu oraz wspomaganie reintegracji społecznej i zawodowej. Na podstawie obowiązujących przepisów prawnych określonych w punkcie I Gminnego Programu oraz diagnozy problematyki uzależnień i przemocy domowej na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle, stanowiącej załącznik nr 1 do Gminnego Programu określono priorytetowe zadania Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problematyki uzależnień. **Za priorytety w działaniach profilaktycznych Gminy uznaje się:**

1. **Pomoc dzieciom** z rodzin dotkniętych problematyką uzależnień oraz przemocy, jak również rodzin zagrożonych powyższą problematyką poprzez zajęcia socjoterapeutyczne oraz wyrównujące ich szanse i zapobiegające marginalizacji społecznej.
2. **Wspieranie rodzin w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie** między innymi poprzez zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej.
3. **Propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego** wśród dzieci i młodzieży poprzez organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz innych działań o charakterze profilaktycznym.

Priorytety te zostaną osiągnięte poprzez wyznaczenie i realizację następujących **celów**:

1. Kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej w rozumieniu problemu związanego z nadużywaniem alkoholu i innych substancji uzależniających.
2. Propagowanie „Trzeźwego modelu życia - jako świadomego wyboru” poprzez tworzenie systemu oddziaływań, opartego na profesjonalnym wsparciu w profilaktycznym procesie wychowawczym społeczeństwa w tym dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
3. Zmniejszanie ryzyka zachorowań szkodzących zdrowiu.
4. Oddziaływanie na procesy degradacji społecznej a w szczególności osób uzależnionych i ich rodzin.
5. Przeciwdziałanie procesowi wykluczenia społecznego wobec członków rodzin osób uzależnionych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
6. Motywowanie do wyboru **ŻYCIA W TRZEŹWOŚCI** oraz **WOLNEGO OD NARKOTYKÓW**.
7. Zmniejszanie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych środków odurzających.
8. Pomoc w samorealizacji poprzez grupy wsparcia i pomoc terapeutyczną.
9. Zapewnianie wsparcia i profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych.
10. Inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych.
11. Wprowadzanie przedsięwzięć mających na celu propagowanie szkodliwości środków psychoaktywnych oraz alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego zwłaszcza w środowisku dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie określonych powyżej celów możliwe będzie poprzez realizację szczegółowo określonych **w załączniku nr 2** do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych **zadań** z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, jak również przeciwdziałania przemocy przy udziale wskazanych tam realizatorów. Działania te kierowane są do całej społeczności lokalnej. Istotnym elementem Gminnego Programu ujmującym zakres priorytetów jest dofinansowanie działalności świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo – socjoterapeutycznych, których standard został określony **w załączniku nr 3** do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.

III. Działania ograniczające dostępność spożywania napojów alkoholowych na terenie Gminy Kędzierzyn - Koźle:

1. Prowadzenie kontroli w placówkach sprzedaży napojów alkoholowych, współpraca w tym zakresie z Komendą Powiatową Policji, Referatem Działalności Gospodarczej oraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Strażą Miejską.
2. Kontrolowanie przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożywania na miejscu w punktach sprzedaży tych napojów oraz miejsc wyznaczonych przez Radę.
3. Kontrolowanie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom **nieletnim** oraz **nietrzeźwym**.
4. Kontrolowanie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, w tym zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz przeprowadzania kontroli w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
5. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Inspekcją Handlową, Policją i Strażą Miejską w podejmowaniu inicjatyw dotyczących realizacji niniejszego Programu, w szczególności zmierzających do ograniczania dostępności alkoholu na terenie miasta.
6. Opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta oraz ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z uwzględnieniem zapisów art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. dostosowaniem do potrzeb ograniczania dostępności do alkoholu.

IV. Realizatorzy i współrealizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych:

1. Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta oraz powołany w ramach Wydziału Referat ds. Patologii Społecznych i Zdrowia w zakresie koordynacji niniejszego Programu,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie - Koźlu w zakresie integracji społecznej,
3. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta, w zakresie informacji edukacji młodzieży szkolnej,
4. Jednostki organizacyjne Gminy,
5. Straż Miejska,
6. Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie – Koźlu,
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Określone zadania mogą być realizowane we współpracy z podmiotami nie zaliczonymi do sektora finansów publicznych (stowarzyszenia i fundacje).

V. Środki na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych oraz zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Środki finansowe na realizację Gminnego Programu, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze, określa uchwała budżetowa na rok 2010.
2. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach komisji w wysokości **20% minimalnego wynagrodzenia** za pracę należnego pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonego wg. odrębnych przepisów. Liczba posiedzeń Komisji w danym miesiącu wyniesie nie więcej niż trzy. Wynagrodzenie za dany miesiąc ustalone j. w. z uwzględnieniem stawki minimalnego wynagrodzenia obowiązującej w tym miesiącu, wypłacane będzie w następnym miesiącu.

DIAGNOZA

do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2010

Diagnoza dokonana została na podstawie danych uzyskanych z jednostek i organizacji zajmujących się problematyką uzależnień na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle takich jak np. Komenda Powiatowa Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej oraz Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak również w oparciu o przeprowadzone na przełomie miesiąca listopada i grudnia 2008 roku badanie społeczne wśród dzieci i młodzieży ze szkół z terenu Kędzierzyna – Koźla i przeprowadzone w miesiącu grudniu 2009 roku szacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków w Kędzierzynie - Koźlu.

W I półroczu 2009r. **Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie - Koźlu** odnotowała następujące interwencje:

I. Procedura „Niebieska Karta” /na terenie powiatu/:

- ilość przeprowadzonych interwencji domowych - 647
  - w tym dotyczących procedury – 135 (na terenie miasta 114)
- ilość sprawców przemocy domowej – 135
  - w tym kobiety – 5
  - w tym mężczyźni - 130
- ilość sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu - 107
  - w tym kobiety - 0
- ilość sprawców przemocy domowej zatrzymanych w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych KPP – 57
  - w tym kobiety - 0

II Wykroczenia porządkowe:

- ilość ujawnionych wykroczeń porządkowych - 2096:
  - w tym art. 43 ust 1 i 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości – 910

III Policyjny Telefon Zaufania 483-87-88:

ilość zgłoszeń - 20

w tym:

- informacji dot. przestępstw - 2
- informacji dot. naruszeń porządku prawnego - 2
- informacji dot. nieletnich - 2
- udzielonych informacji dot. sytuacji prawnych, porad konsultacji - 15
- informacji dot. przemocy domowej - 4
- informacji dot. osób uzależnionych od alkoholu - 3
- informacji dot. osób używających środków narkotykowych – 0

Zgodnie z informacją przekazaną przez **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie – Koźlu** w I półroczu 2009 roku objęto pomocą 253 rodziny z problemem alkoholowym oraz 7 rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków. Rodziny te korzystają z następujących form pomocy, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.:

- zasiłki celowe,
- zasiłki okresowe (z tytułu bezrobocia, długotrwałej choroby lub niepełnosprawności),

- dożywanie dzieci w szkole,
- kierowanie dzieci do świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo – socjoterapeutycznych oraz opłacanie wyżywienia dla 160 dzieci w tych świetlicach (są to dzieci z rodzin patologicznych),
- praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych oraz poradnictwo specjalistyczne Psychologicznego Punktu Pomocy Rodzinie (psycholog, specjalista ds. uzależnień i specjalista ds. rodziny).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w I półroczu 2009 roku objął specjalistyczna pomocą z zakresu problematyki uzależnień 54 rodziny. Obecnie prowadzone są trzy grupy psychoedukacyjne, których celem jest dostarczenie wiedzy o chorobie alkoholowej, wspieranie klientów w utrzymywaniu abstynencji alkoholowej, mobilizowanie do podejmowania leczenia odwykowego, organizowanie czasu wolnego, promowanie trzeźwego stylu życia, zapobieganie zachowaniom agresywnym, włączanie do programów aktywizacji zawodowej, odbudowa umiejętności życia w społeczności lokalnej oraz pełnienia ról społecznych, w tym nawiązywania poprawnych kontaktów interpersonalnych..

W I półroczu 2009 roku udzielono także 1574 porad i konsultacji, wykonano 547 interwencji w środowisku oraz zorganizowano 155 spotkań indywidualnych i 58 spotkań grup psychoedukacyjnych. Do września 2009r. skierowano 5 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe.

Osoby utrzymujące abstynencję alkoholową są włączane do programu aktywizacji zawodowej w ramach Klubu Integracji Społecznej a osoby bezdomne utrzymujące abstynencję mają możliwość korzystania z „Programu wychodzenia z bezdomności”.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie– Koźlu posiada Poradnię dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu, w ramach której prowadzi terapię finansowaną ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. Zgodnie z uzyskaną informacją w roku 2009 w okresie do 22 września na podstawie kontraktu z NFZ w Poradni udzielono 3361 porad osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz 131 porad telefonicznych. Do szpitala skierowano 75 osób, a alkomatem przebadano 96 osób. W zajęciach terapeutycznych prowadzonych w ramach grup Motywacyjno – Edukacyjnej, Destrukcji, After-care, Pogłębionej oraz dla Współuzależnionych uczestniczyły 1254 osoby.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Is-med” w Kędzierzynie – Koźlu w ramach Poradni Uzależnień w roku 2009 objął leczeniem w zakresie uzależnień:

- osoby objęte leczeniem w zakresie uzależnień (do dnia 29.09.2009r.) – 58 osób,
- liczba osób uzależnionych 30, w tym kobiety 6,
- liczba przyjętych osób z problemem alkoholowym – 40 osób,
- liczba osób skierowanych do Ośrodków – 5,
- liczba osób współuzależnionych – 28,
- liczba porad telefonicznych – 10,
- liczba osób uczestniczących w poszczególnych zajęciach:
  - a) grupa motywacyjno – edukacyjna od 3 do 7 osób,
  - b) grupa edukacyjno – rozwojowa – od 3 do 7 osób,
  - c) grupa edukacyjna dla współuzależnionych – 6 osób.

Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „B-med” w Kędzierzynie – Koźlu w ramach Poradni Uzależnień i Współuzależnień, w ramach kontraktu z NFZ, w roku 2009 prowadzi terapie indywidualne i grupowe dla osób dorosłych w zakresie uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu. Nie prowadzi natomiast terapii dla pacjentów z problemem narkotykowym.

- osoby objęte leczeniem w zakresie uzależnień (do dnia 31.08.2009r.) – 100 osób, w tym kobiety – 30 osób,
- liczba osób skierowanych na leczenie szpitalne – 10,

- liczba osób współuzależnionych objętych leczeniem – 20,
- liczba porad telefonicznych – 20,
- liczba osób przebadanych alkomatem – 6,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach grupowych – 800 (zgodnie z pismem SNZOZ „B-MED.” z dnia 28.09.2009r).

W roku 2009r. (do 30.09.2009r.) **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** spotkała się 29 razy - trzy razy w każdym miesiącu. Podczas posiedzeń rozpatrzono 206 zgłoszonych spraw (każda sprawa prowadzona przez komisję rozpatrywana jest kilkakrotnie). Podczas posiedzeń Komisja przesłuchała 822 osoby. Spośród prowadzonych spraw podjęto decyzję o umorzeniu 56 spraw, o zawieszeniu 63 spraw a akta 66 spraw skierowano do sądu. Komisja opiniowała także 57 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. 56 wniosków zostało zaopiniowanych pozytywnie (5 postanowień dotyczyło wydania jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych), natomiast jeden wniosek Komisja zaopiniowała negatywnie.

W roku 2009 Gmina Kędzierzyn – Koźle nie finansowała zajęć terapeutycznych z zakresu uzależnień ponieważ na dwukrotnie ogłoszony otwarty konkurs ofert nie wpłynęła żadna oferta w przedmiotowym zakresie. Ze względu na powyższe zdecydowano się na wprowadzenie do Gminnego Programu zadania z zakresu prowadzenia grupy informacyjno – edukacyjnej oraz grupy wsparcia dla osób z rodzin używających środków psychoaktywnych.

Na przełomie miesiąca listopada i grudnia 2008 roku przeprowadzono badanie społeczne w zakresie problemów uzależnień od środków psychoaktywnych, tj. alkoholu, nikotyny i narkotyków wśród dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia z terenu Gminy Kędzierzyn-Koźle wraz z analizą porównawczą badań przeprowadzonych w roku 2005 dot. tej samej problematyki. Badanie zostało przeprowadzone na grupie 1000 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z miasta Kędzierzyn-Koźle. W badanej próbie znalazło się 46 % dziewcząt oraz 54 % chłopców. Największą grupę badanych uczniów stanowili uczniowie w wieku 12-14 lat (47 %), drugą pod względem liczebności grupę stanowili uczniowie w wieku 15-17 lat. 12 % badanych uczniów było w wieku 9-11 lat , natomiast 2 % to osoby w wieku powyżej 18 lat. Badania przeprowadzone zostały w klasach VI szkół podstawowych, klasach II szkół gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że niemal połowa badanych osób (49%) posiada bardzo dobre relacje z rodzicami, dobre i raczej dobre relacje z rodzicami posiada 43% badanych, natomiast tylko 2 % badanych nastolatków określiło swoje relacje z rodzicami jako złe.

Pierwszy blok pytań dotyczył alkoholu. W wypadku pytania dotyczącego pierwszego kontaktu z alkoholem można stwierdzić, że 70% badanych uczniów ma już za sobą inicjację alkoholową . Wraz ze wzrostem wieku rośnie tu ilość osób mających za sobą pierwszy kontakt z alkoholem. Ponad 80% uczniów szkół gimnazjalnych i 95% uczniów szkół ponadgimnazjalnych miało już kontakt z alkoholem (najczęściej na rodzinnych spotkaniach), 27% szóstoklasistów deklaruje, że ma już za sobą pierwszy kontakt z alkoholem (w roku 2005 taką deklarację składało 42% szóstoklasistów). Niemal 70% uczniów szkół podstawowych deklaruje, że kontakt ten miał charakter jednorazowy, jednakże 17% gimnazjalistów deklaruje kontakt z alkoholem od 1 do 7 razy w miesiącu (w roku 2005 dla prawie wszystkich uczniów szkół podstawowych kontakt ten miał charakter jednorazowy, a 32% gimnazjalistów deklarowało kontakt z alkoholem raz lub dwa razy w miesiącu). Próbę zakupu napojów alkoholowych deklaruje 20% uczniów szkół podstawowych, podczas gdy taką samą próbę deklaruje niemal 40% uczniów gimnazjów i ponad 60% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Tylko 4% uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych zawsze spotyka się z odmową sprzedaży. Aż 51% badanych uczniów, którzy próbowali kupić alkohol deklaruje, że nie ma z tym problemu, choć są niepełnoletni. Najczęstszym miejscem

zakupu alkoholu jest sklep osiedlowy (48% badanych). Najbardziej popularnym alkoholem wśród badanych uczniów jest piwo (70% badanych). Niepokojące wydaje się być to, że 49% badanych uczniów po spożyciu alkoholu jest zadowolona i dobrze się bawi, a 38% deklaruje, że nie odczuwa żadnych skutków (!) a tylko 4 % badanych uważa, że alkohol źle na nich wpływa.

Drugim etapem badań było określenie problemu uzależnienia od nikotyny. Wraz ze wzrostem wieku rośnie ilość osób deklarujących kontakt z nikotyną. 42% uczniów gimnazjów i 67% uczniów szkół ponadpodstawowych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z nikotyną, podczas gdy taką samą deklarację składa co 13 szóstoklasista. W szkole podstawowej 84% uczniów zadeklarowało, że kontakt z papierosami mieli tylko 1 raz w życiu, sytuacja zmienia się w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, gdzie kontakt z papierosami „tylko raz w życiu” deklaruje odpowiednio 63% i 46% (w roku 2005 w szkole podstawowej 80% uczniów zadeklarowało, że kontakt z papierosami mieli tylko 1 raz w życiu, w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontakt z papierosami „tylko raz w życiu” deklaruje 44 – 45% badanych). Ankietowani zostali również zapytani o próbę zakupu nikotyny, odpowiadając, że próbę taką miało 7% uczniów szkół podstawowych (w roku 2005 próbę taką podjęło 12% badanych), 19% uczniów gimnazjów (tylko 3% zawsze spotykała się z odmową, a w 2005 roku próbę taką podjęło prawie 47% badanych). Papierosy najczęściej kupowane są w sklepie osiedlowym i w kiosku.

Trzeci etap badań odnosił się do narkotyków. 7% wszystkich badanych uczniów zadeklarowała że zażywała jakiś środek odurzający. 2% szóstoklasistów deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami (z zamiarem takim nosi się 1%), 6% gimnazjalistów (w roku 2005 był to niemal co 5 ankietowany gimnazjalista (dla 68% był to jednorazowy kontakt)) i aż co piąty uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (w roku 2005 był to co 4 uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (61% przyznaje, że był to kontakt jednorazowy)). Dla zdecydowanej większości kontakt ten był przypadkowy i jednorazowy. 87% wszystkich badanych deklaruje, że nie zamierza spróbować narkotyków, odpowiedzi „NIE WIEM” udzieliło 11% badanych. Po narkotyki najczęściej badani sięgają na imprezie (31%) i ze znajomymi na podwórku (35%). Wycieczkę szkolną i zabawę szkolną zadeklarowało 29% badanych (!). Z badań wynika, że przyczyna sięgania po narkotyki dla 54% badanych była ciekawość. Jako przyczynę sięgania po narkotyk tylko 5 % badanych podało stres i kłopoty w domu lub szkole. Najczęściej używanym narkotykiem jest marihuana i haszysz (90%), na drugim miejscu znalazł się alkohol z marihuaną (36%), a na trzecim amfetamina (30%). W katalogu możliwych do wyboru narkotyków znalazł się nieistniejący narkotyk „RELEVIN” w celu weryfikacji odpowiedzi. Narkotyk ten wskazało 3% badanych. Niepokojącym jest fakt, że aż 61% badanych, którzy zadeklarowali kontakt z narkotykami nie odczuwa żadnych negatywnych skutków z tego tytułu. Badana młodzież zapytana została przez ankieterów także o miejsca, w których można zaopatrzyć się w narkotyki. 42% badanych uczniów deklaruje, że nie wie gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki. 10% badanych uważa, że narkotyki można zamówić przez telefon lub Internet. Obok dyskoteki (47%), czy podwórka (7%) znalazła się szkoła, na którą wskazało 6% badanych (w roku 2005 na szkołę wskazało 37% respondentów). Natomiast na pytanie czy na terenie szkoły można dostać narkotyki 14% odpowiedziało twierdząco, 41% uważa, że nie, a 45% nie ma zdania w tej kwestii. 18% uważa, że narkotyki są sprzedawane przez uczniów.

Czwarty etap badań dotyczył zjawiska przemocy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 61% badanych nie zetknęło się z przemocą po spożyciu alkoholu, 26% było świadkiem przemocy a 11% doznało przemocy fizycznej lub werbalnej ze strony osoby pijanej. Badani uczniowie zostali zapytani o to gdzie (w jakich miejscach) spotykają się z przemocą fizyczną lub psychiczną. Niepokojące jest, że aż 40% uczniów z przemocą styka się w szkole, na drugim miejscu znalazło się podwórko (38%), a na trzecim dyskoteka (26%). 36% badanych uczniów

nie widzi potrzeby reakcji na akty przemocy w szkole, 26% boi się w takiej sytuacji zareagować. Tyle samo uczniów próbuje załagodzić konflikt, a 14% deklaruje ostrą reakcję w takiej sytuacji. (2 % badanych uczniów zadeklarowało, że w ich domach nie ma przemocy, natomiast pozostałe osoby przyznają, że są obiektem znęcania się fizycznego (4%), psychicznego (3%) lub molestowania seksualnego (1%). Ponad połowa badanych uczniów, którzy przyznają, że są ofiarami przemocy w domu uważa, że przyczyna stosowania tej przemocy są złe oceny i złe zachowanie. 28% zadeklarowało jako powód przemocy domowej nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny.

W miesiącu grudniu 2009 roku przeprowadzono **„Szacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków i analizę wzorów używania narkotyków oraz związanych z tym problemami – badania jakościowe w Kędzierzynie-Koźlu”**. Badanie miało na celu oszacowanie rozmiarów zjawiska narkomanii w Kędzierzynie – Koźlu oraz analizę wzorów używania narkotyków wśród problemowych użytkowników narkotyków oraz problemów związanych z narkotykami w tej grupie. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że liczbę problemowych użytkowników narkotyków w Kędzierzynie – Koźlu można szacować na ok. 500 osób (jest to nie mniej niż 340 osób i nie więcej niż 930 osób). We wzorach problemowego używania narkotyków dominują przetwory konopi, spośród innych narkotyków pojawiają się w sposób widoczny narkotyki syntetyczne – amfetamina i ecstazy, w zasadzie nie spotyka się opiatów i kokainy. Badane osoby niezbyt często doświadczają szkód zdrowotnych i innych problemów związanych z używaniem narkotyków, jednakże najczęściej pojawiające się problemy to wypadki, problemy psychiczne, zachowania agresywne, zaburzenia świadomości doprowadzające do niekontrolowanych zachowań, problemy z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, szkolne, samobójstwa i próby samobójcze. W wyniku przeprowadzonych wywiadów z badanymi stwierdzić można dużą dostępność narkotyków w mieście, zwłaszcza przetworów konopi i narkotyków syntetycznych, natomiast rynek substancji nielegalnych jest dość zamknięty, a dostęp wymaga osób wprowadzających. Sytuacja życiowa większości badanych jest trudna (rodzina często nie stanowi dla nich oparcia) a używanie narkotyków pogłębia jeszcze istniejące wcześniej problemy.

W wyniku przeprowadzonych badań społecznych można wywnioskować, że w porównaniu do roku 2005 zdecydowanie mniej uczniów szkół podstawowych ma za sobą inicjację alkoholową, w szkołach gimnazjalnych również zanotowano niewielki spadek ilości uczniów mających za sobą pierwszy kontakt z alkoholem, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych stwierdzić można niewielki wzrost ilości takich uczniów. W zakresie nikotyny można stwierdzić, że nastąpił spadek ilości uczniów palących papierosy. W przypadku zjawiska używania narkotyków zanotowano spadek ilości uczniów, którzy przyznają się do prób w tym zakresie. Należy tu zwrócić uwagę, że dane te oparte są na deklaracjach osób biorących udział w badaniu, natomiast nie ma możliwości stwierdzenia czy deklaracje te pokrywają się ze stanem faktycznym. Jeżeli przyjmie się założenie, że ze względu na anonimowość badań stan ten jest zgodny ze stanem faktycznym to można stwierdzić, że nastąpiła zdecydowana poprawa. W wyniku przeprowadzonego szacowania należy stwierdzić, że na terenie Kędzierzyna – Koźla dominują przetwory konopi, obecne są także narkotyki syntetyczne, a osoby używające to osoby młode (do 25 roku życia). Relatywnie niski jest również poziom marginalizacji społecznej osób używających środków psychoaktywnych. Problemy, jakich doświadczają osoby używające środków psychoaktywnych są związane ze względnie krótką „karierą narkotykową. Problemowi użytkownicy wydają się być we wczesnym etapie rozwoju problemu, tj. nie doświadczyli jeszcze pełnego wykluczenia społecznego, nie pozrywane zostały więzi społeczne i można liczyć na wsparcie ze strony rodziny. Skuteczność działania w tym zakresie wymaga

zastosowania aktywnych form poszukiwania klientów przez placówki pomocowe, jak również lepszego informowania o ofercie leczenia.

Z uzyskanych informacji można wywnioskować, że finansowanie przez Urząd Miasta terapii dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, jest jak najbardziej uzasadnione, podobnie jak prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych oraz środowiskowo – socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Świetlice te są miejscem, gdzie prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne, których zadaniem jest kształtowanie właściwych postaw wśród podopiecznych. W świetlicy prowadzone są także zajęcia sportowe dla podopiecznych. Dzieci przebywające w świetlicy mają również zapewniony posiłek. Wskazane jest także organizowanie wyjazdów wakacyjnych dla dzieci z terenu Gminy, podczas których prowadzone będą programy profilaktyczne (alkohol, nikotyna, narkotyki).

Upoważnieni przez Prezydenta Miasta Kędzierzyn – Koźle członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzą także kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ukierunkowane na sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim. Na bieżąco wprowadzane są nowe formy kontroli, pozwalające na ukrócenie procederu sprzedaży alkoholu nieletnim. Kontrole takie odbywają się w miejscach szczególnie uczęszczanych przez młodzież w godzinach wieczornych.

W roku 2008 Gmina przystąpiła do projektu prowadzonego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie wdrażania monitoringu problematyki narkotyków i narkomanii na terenie Gminy. W roku bieżącym trwają prace nad opracowaniem raportu w przedmiotowym zakresie.

W ramach innych niż w/w działania profilaktyczne na 2010r. planuje się, m.in. w szkołach przeprowadzenie Przeglądu Szkolnych Form Profilaktycznych dla Dzieci i Młodzieży z terenu Kędzierzyna – Koźła. Tego typu działanie profilaktyczne aktywnie włączają młodzież, np. w aranżację spektakli, jako jednej z form oddziaływań na wyobraźnię młodzieży oraz aktywizującą do refleksji na temat problematyki przez nich poruszanej. Kolejną formą działania skierowanego ku dzieci i młodzieży będzie wskazywanie oraz organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, jakimi są prowadzone przez Gminę pozalekcyjne zajęcia sportowe, a także udział w Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” promującej sport, jako alternatywę dla alkoholu i narkotyków, jak również zorganizowanie Miniolimpiady dla dzieci i młodzieży jako podsumowania całej Kampanii. Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży jest również zadaniem między innymi Wydziału Kultury, Sportu i Rekreacji oraz innych jednostek gminnych.

Załącznik Nr 2 do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2010.

Tryb realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2010r.

Sposób realizacji		Termin	Jednostka realizująca Gminy	Podmiot współpracujący
1	2	3	4	5
1.	Realizacja programów, spektakli i kampanii profilaktyczno - edukacyjnych.	Wiosna - jesień 2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia, Wydział Oświaty i Wychowania,	Realizatorzy programów, kampanii i spektakli teatralnych i profilaktycznych, jednostki organizacyjne Gminy, i inne
2.	Współpraca ze środkami masowego przekazu w zakresie promowania modelu „trzeźwego i wolnego od narkotyków życia”, prowadzenia społecznych kampanii informacyjnych dla mieszkańców miasta oraz ogłaszania informacji o otwartych konkursach ofert.	Na bieżąco	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia, Rzecznik Prasowy-Asystent Prezydenta	Środki masowego przekazu
3.	Szkolenia, konferencje i sympozja z zakresu uzależnień od alkoholu, narkotyków i przemocy oraz przestrzegania przedmiotowych przepisów prawnych.	Na bieżąco	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Urząd Wojewódzki, Urząd Miasta i inne
4.	Zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz sprawców i ofiar przemocy.	2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej
5.	Wspierania zatrudnienia socjalnego, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych lub innych form aktywizacji zawodowej dla członków klubów integracji społecznej	2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy
6.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi dotycząca prowadzenia świetlic socjoterapeutycznych oraz punktów konsultacyjnych, prowadzenia grup wsparcia oraz informacyjno - edukacyjnych dla rodzin osób uzależnionych lub zagrożonych	2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenia

	uzależnieniem i innej działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i związanych z przemocą.			
7.	Finansowanie wydatków związanych z realizacją pozalekcyjnych zajęć sportowych.	2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenia, Jednostki Organizacyjne Gminy
8.	Kontynuowanie działalności świetlic środowiskowo - socjoterapeutycznych w Publicznych Szkołach Podstawowych Nr 6, 11, 12, 16, 18, Zespołach Szkół Miejskich Nr 2, 3 oraz tworzenie w szkołach gimnazjalnych klubów o profilu środowiskowo - socjoterapeutycznym pracujących pod zarządem dyrekcji szkół oraz organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych w świetlicach środowiskowo - socjoterapeutycznych oraz klubach o profilu środowiskowo - socjoterapeutycznym	2010r	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia, Wydział Oświaty i Wychowania	Zarząd Oświaty i Wychowania Publiczne Szkoły Podstawowe, Publiczne Gimnazja, Zespoły Szkół Miejskich
9.	1. Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2. Współpraca z jednostkami zajmującymi się leczeniem odwykowym, wymiarem sprawiedliwości, policją. 3. Orzeczenia biegłych.	2010r. Na bieżąco	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Sąd , KPP, Biegli sądowi, Zakłady opieki zdrowotnej, inne
10.	Kolonie letnie z programem profilaktycznym (alkohol, narkotyki, przemoc) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Lipiec- sierpień 2010r.	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia, Wydział Zamówień Publicznych	Biura turystyczne, Agencje Turystyczno - Usługowe, Organizacje pozarządowe o statusie pożytku publicznego
11.	Zadania związane z diagnozą problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle.	-----	Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia	Agencje Badawczo – Informacyjne, Instytuty Badań oraz inni realizatorzy
12.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	2010r. Na bieżąco	Zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)	Referat Działalności Gospodarczej, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji

Standard światlicy środowiskowo - socjoterapeutycznej i socjoterapeutycznej

Świetlica środowiskowo- socjoterapeutyczna i socjoterapeutyczna jest alternatywną formą opieki nad dzieckiem w wieku szkolnym (szkoła podstawowa i gimnazjum) w jego najbliższym środowisku.

Cechą Świetlicy jest praca z dziećmi oraz rodzicami (opiekunami) wg założonego programu aktywizującego ich na rzecz własnego zdrowia i rozwoju. Świetlica współpracuje ze szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Program i metody pracy Świetlicy dostosowane są do zróżnicowanych potrzeb dzieci i rodziców.

Cele realizowane w Świetlicach:

Celem pracy Świetlicy jest oddziaływanie psychologiczno - pedagogiczne w stosunku do dzieci, a tym samym wyrównywanie szans na odpowiedzialne życie w społeczeństwie obywatelskim, a w szczególności:

- a) łagodzenie niedostatku wychowawczego w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania,
- b) odtworzenie naturalnej odpowiedzialności rodziny za los dziecka,
- c) promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i rodziców,
- d) wyrównywanie zaległości w nauce,
- e) rozwój zainteresowań i uzdolnień własnych,
- f) dożywianie dzieci .

Warunki organizacyjne:

1. Warunki lokalowe:

- a) co najmniej dwa niezależne pomieszczenia :
  - sala do zajęć wyrównawczych,
  - sala do zajęć socjoterapii grupowej ,indywidualnej i rodzinnej,
- b) kuchenka lub przystosowany aneks kuchenny z możliwością przygotowywania prostych posiłków,
- c) sanitariaty.

2. Podstawowe wyposażenie placówki, aby mogła spełniać funkcje Świetlicy:

- a) stoliki, krzesła, sprzęt audiowizualny,
- b) zestaw komputerowy z oprogramowaniem edukacyjnym,
- c) materace do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych,
- d) elementarny sprzęt sportowy do prowadzenia zajęć rekreacyjno - sportowych.

3. Dni i godziny pracy:

Świetlica powinna być czynna nie mniej niż:

- a) Środowiskowo-socjoterapeutyczna od poniedziałku do piątku - cztery godziny dziennie (40 godzin tygodniowo w tym 8 godzin zajęć socjoterapeutycznych),

- b) Socjoterapeutyczna od poniedziałku do soboty - cztery godziny dziennie (48 godzin tygodniowo w tym 12 godzin zajęć socjoterapeutycznych),
- c) 11 miesięcy w roku.

4. Kadra merytoryczna Świetlicy:

Świetlica powinna zatrudniać:

- a) nauczycieli, wychowawców do prowadzenia zajęć wyrównawczych z indywidualizacją nauczania,
- b) socjoterapeutów do prowadzenia grupowych zajęć socjoterapeutycznych z młodzieżą, rodzicami (opiekunami),
- c) liczba zatrudnionych winna być uzależniona od liczebności dzieci w placówce.

Świetlica może również zatrudniać wolontariuszy na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

5. Kwalifikacja (nabór) dzieci do Świetlicy:

1. Do Świetlicy kierowane są dzieci z problemami wychowawczymi (problemami przystosowania) bez poważniejszych zaburzeń osobowości, pochodzące z rodzin zagrożonych chorobą alkoholową, nadużywających alkoholu oraz rodzin, w których panuje przemoc.
  2. Podstawą do przyjęcia dziecka do Świetlicy jest skierowanie wystawione przez pedagoga szkolnego, poradnię psychologiczno - pedagogiczną i inne specjalistyczne placówki.
  3. Skierowanie dziecka do Świetlicy powinno zawierać podstawowe informacje o przyczynach skierowania dziecka do placówki, sytuacji rodzinnej.
- Powyższe informacje winny być podstawą do opracowania indywidualnego planu pracy z dzieckiem, a także bieżącego kontaktu ze szkołą macierzystą dziecka oraz rodziną.

6. Dokumentacja Świetlicy:

Świetlica powinna mieć opracowane następujące dokumenty:

1. Statut Świetlicy.
2. Harmonogram zajęć.
3. Roczny tematyczny plan pracy wychowawczej .
4. Roczny tematyczny plan pracy socjoterapeutycznej,
5. Roczny tematyczny plan pracy zajęć sportowych,
6. Program pracy z rodzicami.

Świetlica prowadzi dokumentację dotyczącą dziecka:

1. Kartę ewidencyjną dziecka.
2. Listy obecności.
3. Dziennik zajęć.
4. Indywidualną kartę pobytu dziecka w Świetlicy.
5. Indywidualny plan pracy z dzieckiem.